

László egykori földbirtokosból lett kocsmárosa valahogy statikusra sikeredett, mint ahogy Ferenczy Jenő Dobre borbélyja is, „aki nem bírja az emberek szájbúzáét”.

BORDÁS Győző

Z E N E

SEVILLAI BORBÉLY — NYUGAT LÁNYA

Semmi más, csakis a véletlen eredménye, hogy a címben jelzett két operát műsorára tűzte a Vajdasági Zenei Központ.

Rossini operáját, a *Sevillai borbélyt* a háború utáni periódusban ötöd-ször újítják fel Újvidéken, Puccini operája viszont először került színre, s annak ellenére, hogy ez nem a helybeli, hanem a szegedi operatársulat megjelenítésében történt, a *Nyugat lánya* is bemutatónak tekinthető.

A két olasz zeneszerzőt, akik kor és stílus tekintetében távoliak egymástól, értelmetlen lenne a két előadás kapcsán párhuzamba állítani. Hasonlóképpen értelmetlen párhuzamot vonni a két opera között is, az azonban megemlíthető, hogy Rossininak talán a legjelentősebb, Puccininak pedig talán a legjelentéktelenebb művéről van szó. Ugyanez érvényes a két opera irodalmi alapanyagára. Egyfelől a Beaumarchais *Sevillai borbély* jelentős dátuma a francia dráma történetében, másfelől viszont Belasco librettóját még a lajstromozó jellegű munkákban is hiába keressük.

A két előadás díszlettervezője — a maribori Franjo Potočnik, aki az előadás rendezője is, és a Kossuth-díjas, érdemes művész, Varga Mátyás — eszményi „operai” mód alakították ki a *Sevillai borbély*, illetve a *Nyugat lánya* játékterét. A „Borbély” színpadképe, ahogy illik fehér, vékony, lebegő vízszintes és függőleges elemekből áll, könnyű és áttetsző, a „Lány” színpadképe, ugyancsak ahogy illik, súlyos és komor, tömött fából és sötét színekkel. Az első hangsúlyozottan stilizált, a másikkal már realiztikusan ambiens-teremtő, mindkettő eszményein „operai”: mindkettő meglepetések nélkül, felismerhetően, eleve alkalmas a könnyed vígjátéki és a súlyos tragikus operai történés megjelenítésére.

S míg az újvidéki és a szegedi előadás színpadképe legalább a stilizáltság fokában különbözött egymástól, addig a két jelmeztervező, Stana Jatić és Molnár Zsuzsa, ügyelve a cselekmény idejére és helyszínére (18. század, Spanyolország, illetve 19. század. vadnyugat) — realista stílusban tervezett. Mindketten (Molnár Zsuzsa inkább) egyetértésben az előadás rendezőjével és díszlettervezőjével azt nyújtották, amit tőlük kértek, tehát sem zavaró, sem pedig figyelmet keltő részletek nélkül.

A két rendező, Franje Potočnik (*Sevillai borbély*) és Kerényi Gábor Miklós (*Nyugat lánya*) az operák jellegének megfelelő munkát végzett, ami szinte említést sem érdemelne, ha nem lenne meglepő, hogy két este, két zeneszerző két teljesen különböző operájában, két ország két operatársulatának előadásában — egyetlen friss rendezői megoldást, egyetlen — legalább — kísérletező gesztust sem fedezhettünk fel.

Zenei-előadói tekintetben mások a benyomásaink.

A Vajdasági Zenei Központ szólistái (Szlavoljub Kocić, Gordana Kojadinović, Branislav Vukasović, Branislav Jatić és a belgrádi vendég Nebojša Maričić) — kivétel nélkül nagyon jók: játékosak és dallamosak. Külön kell megemlíteni Branislav Vukasović (Figaro) nyilvánvaló fejlődését, mind biztosabb és egyre kiteljesedő baritonját, valamint Branislav Jatić (Basilio) bravúros színészi teljesítményét, amely mintha a rendezés ellenében formálódott volna, s ezért, bár remeklés, mintha egy másik *Sevillai* borbély-előadásból tévedt volna ide, olyanból, amilyenek az opera megjelenítésének talán lennie kellene.

Ennél is több elismerést érdemelnek a szegedi társulat énekesei. Mindenekelőtt a mellékszerepek kiváló szólistáit kell megemlíteni, a Liszt-díjas Németh Józsefet, Szabadkai Józsefet és Réti Csabát, továbbá Gregor József érdemes művészt (Jack Rance, a seriff), továbbá a két főszereplőt Bajtai Horváth Ágotát (Minnie) és Juhász Józsefet (Ramerreez, a rablóvezér). Remek csapat! Nagy operáknak is dicsőségére vállhatna.

A szólistákhoz hasonlóan a két kórus is, kivált az exponáltabb szegedi, nagyon jó munkatársai az előadásoknak, elsősorban a két karnagy, Juraj Ferika, illetve Molnár László érdeméből.

A Vajdasági Zenei Központ zenekara, amelyet Miodrag Janoski vezényelt, megbízható kísérő (volt, mégha, némileg megfogyatkozva is, időnként túlhangosnak is bizonyult. A teljes összetételű szegedi szimfonikus zenekar, melyet Oberfrank Géza, érdemes művész vezényelt, hibátlanul tolmácsolta Puccini igen nehéz partitúráját.

Mindent összegezve, zenei szempontból mind a két opera előadása minden dicsőretet megérdemel. Színpadi megjelenítésük azonban erősen kifogásolható, ami annál inkább sajnálatosabb, mert köztudott, hogy az opera nemcsak zenemű, hanem színpadi mű is, főleg napjainkban.

A szegedi és az újvidéki opera kölcsönös vendégjátékai figyelmet érdemelnek. Ezt a formát továbbra is érdemes, kell ápolni. Kár azonban, hogy sem az egyik, sem a másik opera nem mutat különösebb hajlandóságot kísérletezésre. A két előadás alapján erre következtethetünk.

Bogdan RUŠKUC